

Voorstel Gemeenteraad G

Onderwerp	Uitgangspuntennotitie nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027		
Portefeuillehouder	Roelof Bleker agendaletter (G)/Jeroen Diepemaat (C)		
Organisatieonderdeel	Cluster Concernstaf	Aangeboden aan Raad	1 september 2022
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2200074023

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. In te stemmen met de input op de uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027
2. Kennis te nemen van de Uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027, de strategie 'Samenwerken aan bruto Twents geluk in een groene toptechnologische regio' en de evaluatie Agenda voor Twente 2018-2022 van de Twenteboard.

Inleiding en voorgeschiedenis

Met de transitie van de Regio Twente is verantwoordelijk voor de samenwerking tussen de gemeenten, onderwijs en kennisinstellingen en ondernemers, op het gebied van sociaal economische structuurversterking een jaar geleden overgedragen aan de Twenteboard. Nu de huidige agenda voor Twente dit jaar afloopt heeft de Twenteboard het initiatief genomen tot het opstellen van een kader voor een nieuwe investeringsagenda tot en met 2027. Bij de oprichting van de Stichting Twenteboard en de samenwerking tussen de veertien colleges op basis van een bestuursovereenkomst is de afspraak gemaakt dat de uitgangspunten voor een nieuw meerjarig programma aan de achterbannen wordt voorgelegd voor input. In het geval van de overheid doen de colleges dit bij de gemeenteraden, met betrokkenheid van het bestuurlijk overleg sociaal economische structuurversterking van de veertien gemeenten (BOSS). Hierover gaat dit voorstel.

Publieksvriendelijke samenvatting

De samenwerking tussen gemeenten, ondernemers en onderwijs in Twente gebeurt in de Twenteboard. Deze stichting is verantwoordelijk voor investeringen in de sociaal economische structuur. Hiervoor wordt op dit moment gewerkt aan een investeringsagenda voor de komende jaren. De gemeenten moet hiervoor geld beschikbaar stellen. De uitgangspunten zijn nu klaar en deze worden voorgelegd aan alle partijen. Het college legt een reactie hierop voor aan de gemeenteraad. Dit past binnen de afspraken die hierover zijn gemaakt. De input wordt meegegeven aan de Twenteboard. Als de investeringsagenda klaar is wordt aan de gemeenten gevraagd de bijdrage hiervoor in de begrotingen op te nemen. Dat volgt later dit jaar.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Instemming van de gemeenteraad op de input die het college wil meegeven aan de Twenteboard op de concept uitgangspunten voor de nieuwe investeringsagenda als opvolger voor de Agenda voor Twente en hopelijk ook als basis voor een nieuwe tranche Regiodeal - rijksmiddelen -.

Argumenten

1.1. Input ophalen op de uitgangspunten voor een nieuw meerjarenplan bij de raad past in de afspraken die zijn gemaakt bij oprichting van de Stichting Twenteboard en bij de bestuursovereenkomst sociaal economische structuurversterking tussen de colleges van de Twentse gemeenten

De transitie van de Regio Twente, met daarbij ook de mogelijkheid voor uw Raad tot het indienen van een zienswijze op de oprichting van de Twenteboard (januari – maart 2021) heeft ertoe geleid dat de samenwerking onder vlag van de Regio Twente op een andere wijze is georganiseerd. De samenwerking op het gebied van sociaal economische structuurversterking vindt nu sinds ongeveer een jaar plaats binnen de Stichting Twenteboard. De gemeente Enschede is met de burgemeester permanent vertegenwoordigd in de Twenteboard. De afstemming over de inbreng in de Twenteboard vindt plaats tussen de veertien colleges in het bestuurlijk overleg sociaal economische structuurversterking. Uw burgemeester is voorzitter van dit overleg. In het transitieplan is een werkwijze geformuleerd waarbij een rol voor de raden aan de voorkant is weggelegd. Dat geldt ook voor investeringsprogramma's waarover dit voorstel gaat en waarvoor als kader de uitgangspunten zijn getoetst.

1.2. Strategie en uitgangspunten gaan uit van brede welvaart en bruto Twents geluk; meer focus en balans blijft nodig voor oplossen maatschappelijke vraagstukken en met welke agenda deze problemen het best kunnen worden aangepakt,

De aangescherpte strategie 2023-2027 is het bovenliggend kader voor de investeringsagenda 2023-2027 en daarmee ook voor de uitgangspunten. De strategie van de Twenteboard, zo ook opgenomen in de uitgangspuntennotitie, stelt het sterk bedrijfsleven centraal en ziet als maatschappelijke uitdagingen: slimme energie, duurzaam en circulair en innovatieve gezondheidszorg.

Daarbij hoort ook het omgaan met onvoorspelbaarheid van maatschappelijke vraagstukken. Wellicht kan scenariodenken hierbij behulpzaam zijn. Een verbinding (een van de rollen die de TB voor zichzelf ziet) met de arbeidsmarktregio en de strategische arbeidsmarktagenda verdient in de investeringsagenda nadrukkelijk aandacht. De arbeidsmarkt is inmiddels de achilleshiel aan het worden die het succes van sterk bedrijfsleven, welvaart en welzijn in de weg kan staan. De urgentie en uitdaging die we met elkaar daarvoor hebben ontbreekt nu nog in de uitgangspuntennotitie.

Een analyse van de economisch/maatschappelijke waardeketen kan helpen om keuzes te maken in sectoren die de Twenteboard cruciaal acht voor de toekomst. Die ligt (nog) niet voor. Daar kan dan gericht op worden geïnvesteerd en projecten beoordeeld. Wij roepen op wel ervoor te waken meer dan alleen vanuit aanbod (overheid en onderwijs) of vanuit vraag (bedrijfsleven) te denken. De meest succesvolle projecten zijn toch projecten waarbij allebei de elementen bij elkaar komen op het juiste moment. Het gaat hierbij om het optimaal samenspel van de 3 O's in de investeringsagenda. Het verdient bovenal de voorkeur het commitment voor de agenda meer te laten zijn dan alleen het bedrijfsleven.

De indicator Bruto Twents geluk richt zich op de inwoner, waar ook de Twenteboard het uiteindelijk allemaal voor doet. Een koppeling tussen de economische strategie en het Bruto Twents geluk zou nog wat verder uitgewerkt kunnen worden. Dat geldt ook voor wat dit betekent in het handelen van de Twenteboard. Er wordt verwezen naar sociale en ecologische doelen die in de investeringsagenda dan wel expliciet moeten worden benoemd; dat is nu nog niet het geval.

Het is van belang in de investeringsagenda duidelijk te zijn over terminologie. Dat loopt in de uitgangspuntennotitie en de strategie op punten door elkaar. Dat geldt ook voor de doelstellingen per programma. Eenduidigheid is belangrijk voor de uitvoerbaarheid straks. Het aantal programma's en daaronder initiatieven (tabel pag 9) worden als basis gezien voor de nieuwe investeringsagenda. Het sturen op programma's met teveel projecten die naadloos moeten passen is een grote klus. Is des te belangrijker.

De focus zou meer moeten liggen op versterken van de veerkracht van de economie door te investeren in brede welvaart en maatschappelijke vraagstukken van de toekomst waarbij de Twenteboard aangeeft waar zij de eigen verantwoordelijkheid ziet en waar primair anderen "aan de lat staan". De groei van economie kan echter niet (meer) ten koste gaan van andere dimensies binnen brede welvaart. Daar moet balans in zitten. Wij adviseren in de investeringsagenda een aantal dimensies van brede welvaart ook expliciet te benoemen. De kenmerken van een breed perspectief op welvaart die door het Centraal Planbureau zijn opgesteld met het oog op toetsing van groeifonds aanvragen kunnen daarbij wellicht van dienst zijn.

De link met brede welvaart, basis voor een veerkrachtige economie - moet in de investeringsagenda sterker niet in de laatste plaats omdat brede welvaart ook de toetsingsbasis wordt voor de volgende tranches regiodeals. Dit was ook een belangrijk pluspunt bij het binnenhalen van de huidige regiodeal, Twente beschikte over een meerjarig investeringsprogramma dat voldeed aan de toetsingscriteria. Dat vraagt meer dan nu in de uitgangspuntennotitie het geval is ook aandacht voor toekomst, *planet* dan op wat het nu met de mens doet. Vergroening van de economie van alle ondernemers zou er sterker in moeten terugkomen. Bedrijven en innovaties groeien in de duurzaamheidstransitie. Hiervoor zijn ook middelen beschikbaar vanuit Europa. Het antwoord wat dit betekent voor de focus in Twente zou moeten landen in de nieuwe investeringsagenda met de daarbij ook aandacht voor de rol van de Twenteboard hierbij.

Transitie in de landbouw- waar wij de het beleid van het kabinet onderschrijven als gaat om innovatie in de landbouw en transitie op gebied van water en aandacht voor droogte krijgen binnen het programma Duurzaam en Circulair terecht een plek, zeker nu deze beide opgaven niet meer als hoofdafspraken uit de omgevingsagenda Oost met het Rijk een vervolg krijgen. Dat geldt ook voor het medtechcluster waar nadrukkelijk kansen liggen voor Twente waarbij wij wel benadrukken dat de samenwerking tussen bijv de Universiteit, het MST en Het Roessingh ook van belang is. Wellicht goed om in dit licht in navolging van wat ooit door oud Rector Magnificus dhr. Van Vught als ambitie is genoemd, het streven naar Technisch Universitair Medisch Centrum opnieuw op kansrijkheid te beoordelen.

Wat de beschreven rollen betreft zouden deze wat explicieter en minder vrijblijvend moeten zijn. Met de transitie van de Regio Twente heeft de Twenteboard nadrukkelijk het beslissingsmandaat gekregen over wat nodig is voor de versterking van de sociaal economische structuur. Deze rol is nu nog onderbelicht. Dat geldt ook voor de rol van de Twenteboard binnen de programma's. Dit schept verwachtingen maar geeft ook duidelijkheid. In de investeringsagenda zou ook scherper kunnen worden aangegeven wat de partners in de TB samen moeten doen om een stap vooruit te zetten en wat wordt verwacht van de overheid en/of onderwijsinstellingen.

Belangrijkste reden voor talent om ergens te gaan wonen is nog steeds de baankans. En ook andersom bedrijven vestigen zich waar talent aanwezig is – denk aan onze universiteit. In de driehoek Enschede-Osnabrück -Munster hebben we 120.000 hoogopgeleiden. Als wat die kunnen mobiliseren hebben we een geweldige potentie voor verdere ontwikkeling. Bereikbaarheid van banen blijft wat ons betreft dus topprioriteit. Naast bereikbaarheid van banen zijn culturele voorzieningen ook van belang. De aandacht hiervoor wordt gemist in de uitgangspuntennotitie. Ten aanzien van de creatieve en innovatieve broedplaatsen zien wij een meerwaarde in het ontwikkelen van fysieke locaties en voorzieningen waarbij studenten, ondernemers, onderwijs en bedrijfsleven streven naar innovatieve en creatieve samenwerkingsvormen, diensten, producten en zo ook een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Hierdoor ontstaat community building. Oftewel in de nieuwe investeringsagenda op dit onderdeel randvoorwaarden voor succes stimuleren boven het verstrekken van individuele subsidies.

Dat geldt ook voor de strategie vanuit Twente richting het Rijk waarin we ons aanbieden als een sterk alternatief voor de randstad waar de euro beter rendeert, en het ook nog eens fijn leven is (brede welvaart). Belangrijk daarbij is dat het rijk in vervolg op de Nationale omgevingsvisie ontwikkeling van de stedelijke netwerken in het oostelijk deel van Nederland wil vergroten. Welke ontwikkeling ziet de Twenteboard hierbij voor zich en dient om die reden een plek te krijgen in de nieuwe investeringsagenda?

We missen we in de uitgangspuntennotitie de verbinding met de stedelijke regio Arnhem – Nijmegen waarmee in het kader van het landsdeel Oost, de strategische innovatieagenda en lobby al veel wordt samengewerkt. De verbinding met Duitsland en Zwolle kunnen wij nadrukkelijk onderschrijven en we gaan ervan uit dat deze in de investeringsagenda dan ook nadrukkelijk een prominente plek krijgt. Daarbij hechten wij aan het optrekken samen met Duitse partners in de EU samen met de Euregio. In algemene zin vragen wij aandacht voor internationalisering op het gebied van netwerkwerkvorming, internationaal talent aantrekken, internationale branding enz.

Binnen Twente verdient de versterking van de agglomeratiekracht rond onze toplocaties in Twente (Kennispark, XI en Tecbase) prominent aandacht in de investeringsagenda. Wij gaan ervan uit dat de Twenteboard daarbij ook nadrukkelijk aangeeft welke verwachting de Twenteboard hierbij heeft en welke de Twenteboard hier samen met de gemeenten/provincie wil oppakken. Dat geldt ook voor Toekomstbestendige bedrijventerreinen/kantorenlocaties (circulaire transitie). Het doel achter de opgave vestigingsklimaat zou in dit kader ook wat meer expliciet kunnen worden gemaakt in de investeringsagenda met daarbij de rol die Twenteboard hierbij voor zichzelf ziet.

Voor wat het praktisch opgeleid talent betreft is het naar onze mening meer van belang in te zetten op goede omscholing, leven lang leren of zorgen dat het MBO talent in de goede sectoren wordt opgeleid (zorg, persoonlijke dienstverlening, recreatie, duurzaamheidstransitie) in plaats van aantrekken.

Wij begrijpen dat de afspraken gemaakt in het transitieplan van de Regio Twente worden voortgezet en daarmee de gemeenten een (geïndexeerd) basisbedrag per jaar ter beschikking stellen voor de sociaal economische agenda van Twente. Wel roepen wij op de bijdrage van ondernemers en onderwijsinstellingen in de investeringsagenda waar mogelijk meer expliciet te maken. De inzet van de ontwikkel-en beheerfee zien wij bij in de investeringsagenda bij voorkeur alleen toegepast bij kleinere MKB bedrijven of toegevoegd aan de ambitie. Op basis van de evaluatie verdwijnt de term basisinfrastructuur steeds meer naar de achtergrond en wordt gesproken over het ecosysteem. Ook hierbij gaan wij ervan uit dat de Twenteboard blijft streven naar optimalisatie en efficiency. Graag zien wij hiervoor nadere voorstellen.

Risico's

n.v.t

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Dit speelt nog niet bij dit besluit. De bijdrage ad 9,27 per inwoner komt in de definitieve agenda terug en vervolgens in de begroting.

Afweging en alternatieven

Een alternatief zou kunnen zijn raad per brief te informeren maar voldoet niet aan de afspraken. Geen reactie geven past niet bij de verantwoordelijkheid en betrokkenheid die Enschede wil hebben bij de regionale samenwerking en bij de positie van de stad Enschede.

Participatie

Ondernemers en onderwijsinstellingen worden via de Twenteboard in de gelegenheid gesteld te input te geven op de uitgangspunten.

Communicatie

Betrokken zijn alle achterbannen van de leden in de Twenteboard. Het gaat dan om ondernemers via Stichting Ondernemend Twente, onderwijskoepels en raden via colleges en het bestuurlijk overleg tussen de veertien gemeenten (BOSS).

Vervolg

De uitgangspunten en de feedback hierop leiden uiteindelijk tot een nieuw meerjarig investeringsprogramma dat door de Twenteboard eind september wordt vastgesteld.

Bijlagen

raadsbesluit

Uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente 2023-2027

Samenwerken aan bruto Twents geluk in een groene technologische topregio (strategie)

Evaluatie agenda voor Twente 2018-2022

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,

de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker